

Каніщева В. Ю.
*студентка 2-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична
академія»*

**ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ПІДСТАВ
КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
ТА
ЇЇ ЗНАЧЕННЯ В АДВОКАТСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

кримінальна відповідальність є одним з найбільш дискусійних інститутів кримінального права. разом з тим, у наш час дослідження проблематики визначення підстав і поняття кримінальної відповідальності не втратили своєї актуальності.

в науці кримінального права немає однозначності в розумінні кримінальної відповідальності: одні автори отожднюють її з кримінальним покаранням; другі – характеризують кримінальну відповідальність як певного роду обов'язок; треті – розглядають її як конкретні кримінально-правові відносини; четверті – розуміють кримінальну відповідальність як засудження винного, виражене в обвинувальному вирокі суду, пов'язане з призначенням покарання або без нього тощо. кримінальна відповідальність стала предметом дослідження таких вчених, як л.в. Багрій-Шахматов, я.м. Браїнін, р.в. вереша, в.і. курляндський, Н.с. лейкіна, а.в. Наумов, о.м. омелчук, в.с. та інші.

визначення підстав відповідальності у кримінальному праві – це ключове питання, від вирішення якого в кінцевому рахунку залежить дотримання законності та прав людини в державі і залишається джерелом дискусій у юридичній науці. Зокрема, проблема підстави кримінальної відповідальності є однією з найважливіших у кримінальному праві, адже від її вирішення залежить доля людини: чи підлягатиме вона найсуворішим обмеженням своїх прав, позбавленням певних

благ у зв'язку з вчиненням нею діянням, чи до цієї особи такий захід не буде застосований зовсім.

Щодо теорії кримінального права, то тут проблема підстав кримінальної відповідальності розглядається зазвичай в двох аспектах: у філософському і юридичному. Перший пов'язаний з відповіддю на питання, «коли?» і «чому?» особа здатна відповідати за скоєний нею злочин в кримінальному порядку. в юридичному – це визначення тієї поведінки, яка тягне за собою цю відповідальність. На мою думку це розмежування має велике значення як і в теорії, так і подальшому застосуванні на практиці, зокрема кваліфікації злочину, адже тут потрібно враховувати всі фактори, на основі яких вирішується доля людини.

у науці виділяють правову і фактичну підстави кримінальної відповідальності. Правовою підставою кримінальної відповідальності кк України визначає наявність у вчиненому особою суспільно небезпечного діяння складу злочину, передбаченого кк України (ст. 2 кк). це означає, що до кримінальної відповідальності може бути притягнута лише та особа, яка є суб'єктом злочину і є винуватою у вчиненні забороненого кк діяння проти охоронюваних законом про кримінальну відповідальність об'єктів.

Фактична підстава кримінальної відповідальності – це вчинення особою діяння, передбаченого в кк України, яке містить склад злочину. Наприклад, особа вчинила крадіжку. саме факт вчинення особою крадіжки і буде підставою негативної кримінальної відповідальності. Зокрема у кк України передбачені інші види фактичних підстав кримінальної відповідальності: вбивство, грабіж, розбій, шахрайство та інші.

якщо порівнювати кримінальне законодавство України та Білорусії, то стосовно кк останньої підставами кримінальної відповідальності є чітко визначені законодавством діяння у вигляді: закінченого злочину, приготування до вчинення злочину, замаху на вчинення злочину, співучасті у вчиненні злочину. таким чином, кк Білорусії вирішив проблему підстав кримінальної

відповідальності за незакінчений злочин та за злочини, вчинені у співучасті. у кк України також доцільно було б закріпити подібне положення з метою повного визначення підстав кримінальної відповідальності, адже, дійсно, всі статті особливої частини кк «прописані», з одного боку, під виконавця, а з іншого – під закінчений злочин. а тому виникає проблема визначення підстав кримінальної відповідальності, наприклад, за готування до злочину. Закріплення подібного положення вирішило б цю проблему.

За Законом України » Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05 липня 2012р. адвокатура України є добровільним професійним громадським об'єднанням, покликаним сприяти захисту прав, свобод та представляти законні інтереси громадян України, іноземців, осіб без громадянства, юридичних осіб, надавати їм різноманітну юридичну допомогу.

взагалі захист потрібен для того, щоб не допустити слідчих і судових помилок особливого роду: притягнення до кримінальної відповідальності, засудження невинного або засудження винного згідно із законом, що передбачає відповідальність за більш тяжкий злочин, ніж насправді ним вчинений або призначення занадто суворого покарання, а також в інших випадках. тому саме адвокату потрібно максимально об'єктивно оцінювати всі обставини справи для ефективного захисту прав та свобод людини та громадянина.

адвокатура є важливим інструментом дійсної демократії. саме тому вивчення інституту адвокатури, з'ясування його особливостей та завдань, глибинний аналіз діяльності має актуальне значення для подальшого розвитку цього інституту, а тим самим і для подальшого розвитку нашої країни, для перетворення України в справжню європейську демократичну державу.

у результаті проведеного дослідження можна зробити наступні висновки.

кримінальна відповідальність – це реакція держави на вчинений особою злочин. така реакція знаходить своє вираження у певному акті органу держави – обвинувальному

вироку суду. Підставою кримінальної відповідальності може бути лише вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад злочину, передбаченого кк України. Максимально точне з'ясування підстави кримінальної відповідальності має дуже велике значення для адвоката, зокрема, для правильного вирішення конфлікту та обґрунтування справедливості притягнення до кримінальної відповідальності за наявності передбаченої законом підстави.

Я вважаю, що для того, щоб правильно визначити ту чи іншу підставу кримінальної відповідальності, необхідно об'єктивно розглядати ситуацію, в якій опинилася особа, і розуміти важливість її значення, адже саме від цього залежить її майбутня доля.